

Nämnden för Teknik
Kungsbacka kommun

1 (6)

Riktlinjer för skogsbruk inom vattenskyddsområde för Lygnern vattentäkt.

Datum
2014-02-21

Inledning.

Lygnern- Fjärås Bräcka vattentäkt är Kungsbacka kommuns huvudvattentäkt och förser ca 65 000 personer med dricksvatten. Med syfte att skydda vattentäkten har kommunen utarbetat och erhållit ett nytt vattenskyddsområde (gäller från och med 2013-11-01) med tillhörande skyddsföreskrifter, i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer.

Vattenskyddsområdet omfattar skogsmark vilket föranlett kommunen att se över risker och behov av restriktioner gällande skogsbruksverksamhet vid utformning av vattenskyddsföreskrifter. Skogsbruksverksamhet inom ett tillrinningsområde för kommunens råvattenresurs sjön Lygnern har inte bedömts utgöra någon betydande risk för vattenförsörjningen förutsatt att den följer branschpraxis avseende normal miljöhänsyn. Kommunen har vidare funnit det svårt att uppnå en bra generell restriktionsnivå för hela vattenskyddsområdet samt en rimligt skälighetsavvägning i utformning av restriktioner. Detta i kombination med att risknivån bedöms begränsad har kommunen i enlighet med önskemål från skogsnäringen bedömt det önskvärt om krav på miljöhänsyn kan tillgodoses i den normala ärendehantering vid avverkningsanmälan som utförs av Skogsstyrelsen.

Bakgrund till riktlinjer.

Föreliggande dokument uttalar kommunens tolkning av rimlig hänsynsnivå vid skogsbruksverksamhet inom aktuellt vattenskyddsområde för att tillgodose vattenförsörjningsintresset. Dokumentet är avsett utgöra underlag vid Skogsstyrelsens handläggning av skogsbrukarärenden inom vattenskyddsområdet. En god kommunikation, mellan Skogsstyrelsen och kommunen, och väl fungerande rutiner är en nödvändighet för att upprätthålla erforderligt skydd för vattentäkten.

Skogsstyrelsen handlägger och bedömer de aktiviteter som kan förknippas med skogsbruk, vilka även kan anses utgöra risker för vattentäkten. Ett exempel på sådan aktivitet är avverkning inom kantzon. Genom avverkningsanmälningar och aktiv rådgivning till skogsägarna kan Skogsstyrelsen tillse att verksamhetsutövare avser att uppfylla en erforderlig och väl avvägd miljöhänsyn till vattentäkten. Skogsstyrelsen är även tillsynsmyndighet enligt kap 12 § 6 miljöbalken samt har ansvar att informera om dess riktlinjer och andra åtgärder inom skogsbruk som väsentligt kan påverka naturmiljön. Det ges möjlighet att med stöd av miljöbalken ta hänsyn till vattenskyddet.

Handläggning av ärenden.

En förutsättning för att Skogsstyrelsen i samband med normal ärendehantering ska kunna uppmärksamma att en fastighet ligger inom vattenskyddsområde och att särskild miljöhänsyn därmed föreligger är att vattenskyddsområdets utbredning finns inlagt i Skogsstyrelsens kartdatabas. Det är Kungsbacka kommuns va avdelnings ansvar att tillse att kartunderlag avseende vattenskyddsområdets utbredning skickas till Skogsstyrelsen.

Dessa riktlinjer gäller ärenden som rör:

- Anmälan enligt 14§ Skogsvårdslagen.
- Anmälan rörande skogliga åtgärder enligt 12 kap 6§ miljöbalken.

Rutiner vid avverkningsanmälan.

Föreliggande riktlinjer avser ärenden för Skogsstyrelsen som gäller avverkningsanmälningar enligt Skogsvårdslagen gällande fastigheter inom vattenskyddsområdet. Riktlinjerna omfattar även samrådsärenden enligt kap 12 §6 miljöbalken för åtgärder på skogsmark inom vattenskyddsområdet, som väsentligt kan påverka naturmiljön och samtidigt utgöra en risk för vattentäkten. Här avses till exempel körskador, byggande av skogsbilsväg och dikesrensning.

Om skogsstyrelsen erhållit en avverkningsanmälan eller samrådsärende enligt ovan, föreslås handläggning ske enligt nedan följande rutiner:

1. Skogsstyrelsen åtar sig att vid sin rådgivning informera verksamhetsutövare om att fastigheten ligger inom vattenskyddsområde.
2. Hänsyn till vattentäkten och föreslagna rekommendationer enligt föreliggande riktlinjer ska beaktas vid rådgivning och beslut.
3. Skogsstyrelsen åtar sig att översända ett rådgivningskvitto och en kopia i ärenden, till Förvaltningen för Miljö & Hälsoskydd. Syftet är att kommunen kan hållas informerad om en större åtgärd eller ingrepp i området och om påbudet utöva tillsyn inom vattenskyddsområdet.

Med föreslagna rutiner informeras kommunen om företagna aktiviteter inom vattenskyddsområdet. Kommunen bereds därmed möjlighet att yttra sig och om påbudet utöva tillsyn i samband med planerade åtgärder inom vattenskyddsområdet. Vattenskyddsområdet redovisas i bilaga 1.

Riktlinjer för åtgärder inom skogsbruk.

Inom skogsbruket finns ett antal åtgärder som kan påverka vattenkvaliteten, och därmed vattentäkten negativt. Men det finns även åtgärder som kan minska risken för negativ påverkan eller förbättra förutsättningarna för vattenkvaliteten. Nedan anges kommunens riktlinjer avseende vilken miljöhänsyn som bör gälla för att tillgodose vattenförsörjningsintresset för ett antal åtgärder förknippade med aktivt skogsbruk. Skogsstyrelsens publikation ”skogsbruk vid vatten” har utgjort vägledning för riktlinjerna och beskriver en miljöhänsyn som ligger i linje med kommunens önskemål om att värna om vattenkvaliteten och Lygnern- Fjärås Bräcka vattentäkt.

Avverkning inom kantzoner.

Bakgrund.

- En kantzon nära ett vattendrag är viktig eftersom den fångar upp sediment och näringsämnen som annars skulle kunna försämra vattenkvaliteten.
- Kantzonens betydelse för råvattenkvaliteten, och därmed vattentäkten, är stor. Avverkning bedöms som särskilt känslig inom primär skyddszon för ytvatten.
- Det är därför önskvärt att bevara kantzon och inte köra i dem för då kan marken tryckas samman och skada dess funktion.
- Vid markberedning rivs översta delen av markytan upp, vilket utgör en risk för ökat läckage av näringsämnen och uttransport av partiklar till vattnet.

Riktlinjer.

- Utgångspunkten är att kantzoner bör få utvecklas fritt och att åtgärder inom kantzon helst ska undvikas.
- Markberedning bör undvikas helt i kantzonen.

Jord- eller vattenslagning av/med bekämpningsmedelsbehandlade plantor.

Bakgrund.

- Störst risk utgörs av vattenslagning, när plantorna sätts i vattensamlingar i väntan på plantering då de riskerar att läcka med mycket hög toxicitet som utgör ett hot mot vattenkvaliteten.
- En ökad förekomst av efterbehandling (kemisk bekämpning) av plantor innebär att bekämpningsmedel förs in i vattenskyddsområdet och ett stort antal plantor på relativt liten yta punktbehandlas. Hantering av bekämpningsmedel utgör en risk för spill och läckage men även det stora antalet punktbehandlingar betraktas som en risk.

Riktlinjer.

- Jord- och vattenslagning bedöms som särskilt riskfylld för både grundvatten och ytvatten i primär skyddszon men utgör även en risk i sekundär skyddszon (yt- och grundvatten).
- Efterbehandling av plantorna (kemisk bekämpning) anses utgöra en åtgärd som omfattas av skyddsföreskrifterna för vattenskyddsområdet, § 4 Hantering av bekämpningsmedel och växtnäringsämnen samt djurhållning. Enligt skyddsföreskrifterna är det förbjudet att hantera bekämpningsmedel inom primär skyddszon (yt- och grundvatten). Tillståndsplikt för användning av kemiska bekämpningsmedel inom sekundär- tertiär skyddszon (yt- och grundvatten) gäller enligt SNFS 1997:2 § 4 och § 9 i skyddsföreskriften. Verksamhetsutövaren ska då vända sig till tillsynsmyndigheten, Förvaltningen för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka kommun.

Övriga åtgärder.

Bakgrund.

- Skyddsdikning kan vid felaktig utformning öka utflödet av slam och näringsämnen, vilket påverkar vattenkvaliteten negativt.
- Körskador kan fungera som diken och leda till att näringsämnen förs ut till vattenområden eller ge effekter som att marken trycks ihop och förlorar sin funktion som "reningsverk".
- Timmerupplag kan läcka fenoler, vilket kan ge smak på vatten.

Riktlinjer.

- Körskador bör undvikas, särskilt nära vattendrag och/eller inom våtområden.
- Behovet av skyddsdikning bör diskuteras och värderas med skogsägaren med hänsyn även till vattentäkten. Om skyddsdikning måste utföras ska de inte ledas rakt till vattendrag. De kan avledas till växtliga bestånd eller mynna ut i sedimentationsbassänger.
- Avverkat virke bör inte placeras i kantzon till vattendrag.
- I enlighet med 5 § i skyddsföreskriften gäller att upplag överstigande en avverkningssäsong av bark, flis, spån, timmer och liknande är förbjudet inom primär skyddszon för yt och grundvatten. Inom sekundär skyddszon för yt och grundvatten gäller tillståndsplikt (Förvaltningen för Miljö & Hälsoskydd).

Förslag till beslut

Nämnden för Teknik tar förvaltningens förslag till riktlinjer för skogsbruk inom vattenskyddsområde för Lygnern vattentäkt.

Staffan Hallström
Förvaltningschef

Bilaga 1. Vattenskyddsområde för Lygnern- Fjärås Bräcka .